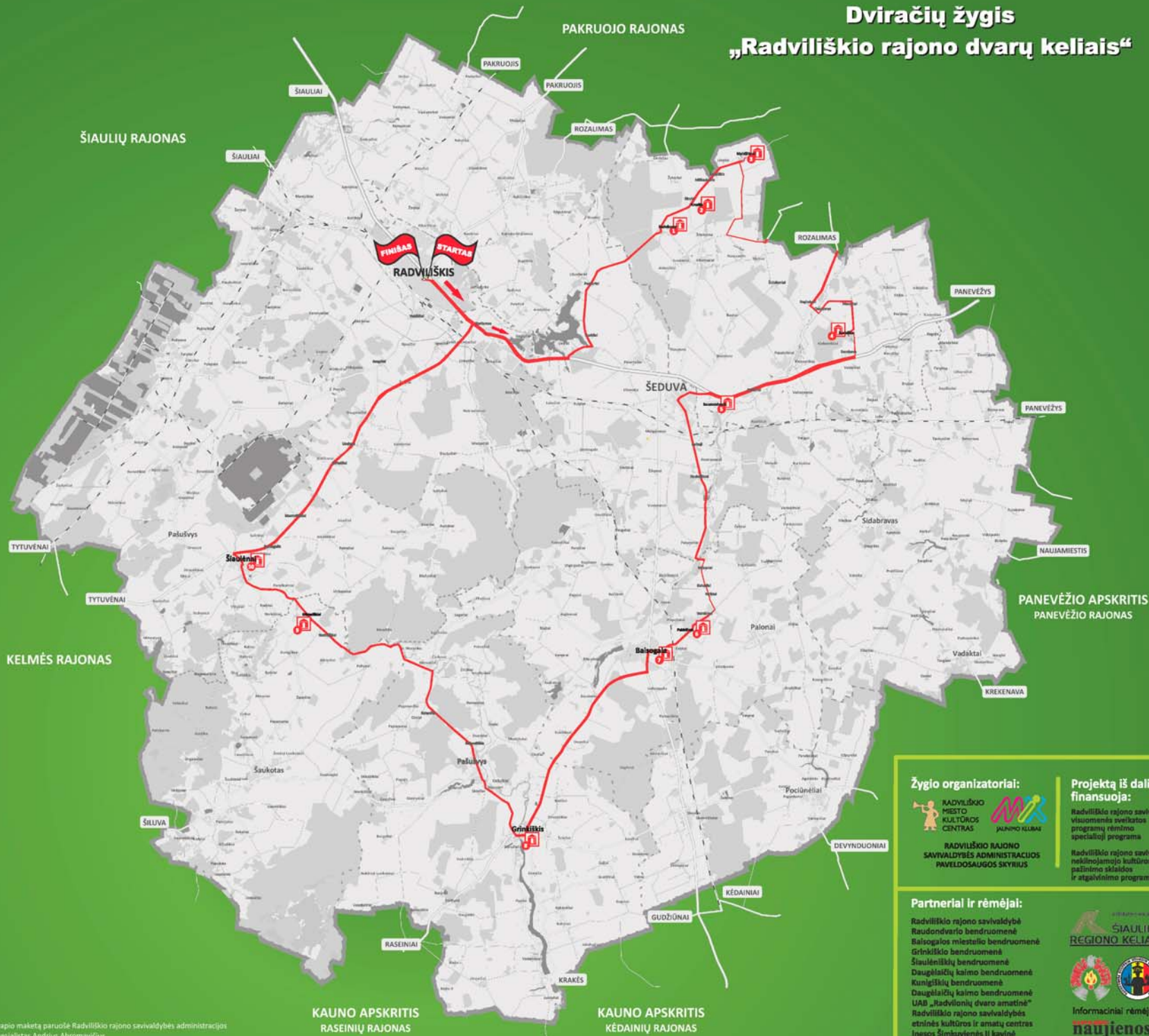

Dviračių žygis „Radviliškio rajono dvarų keliais“

Dvaras... Kodėl dvarai sunyksta ir vėl atgimsta? Kodėl net išnykus dvaro pastatams, pasenus ir nugriuvusiams parkų ir alėjų medžiams dvarvietės tabeturi savo aurą, gyvuojančių žmonių atmintyje daug ilgiau už materialius dalykus?

Laikas ir besikeičiančios visuomenės santvarkos ištrina dvaro kaip socialinio darinio sampratą. Jis lieka tik kaip kultūros dalis. Šitaip žvelgiant galima stebėti senųjų dvarų kilmą bręstant lietuvių tautinei savimonei. Beveik kiekvieno Radviliškio rajone buvusio dvaro praeitis buvo savita ir įdomi. Medžiagos apie juos surinkimas patiems juos aplankant leidžia užpildyti krašto istorijos spragas, išsaugoti nuo užmaršties.

Manor... Why do manors decay and are reborn again? Why do settlements still have its aura living in the memory of people longer than any material things even when the buildings of manors disappear, when trees of the parks and parkways get old and fall down?

Time and changing political-social systems erase the conception of a manor as a social structure. It remains as a part of culture. From this point of view we can observe the evolution of the ancient manors as the national consciousness of the Lithuanians mature.

The past of almost every manor which used to be situated in Radviliškis District was unique and interesting. Collection of material by visiting them personally allows filling in the historical gaps of the region, protect them from oblivion.

Naudota literatūra:

„Lietuvos dvarai“, Kaunas: Šviesa, 2007.
Semaškaitė, Ingrida, „Dvarai: spindesys ir skurdas“, Vilnius: Algimantas, 2008.
//Radviliškio kraštas, 2007 m.
Nuotraukos Jolitos Dzindulytės ir Karolinos Urbietytės.

Used sources:

„Lietuvos dvarai“, Kaunas: Šviesa, 2007.
Semaškaitė, Ingrida, „Dvarai: spindesys ir skurdas“, Vilnius: Algimantas, 2008.
//Radviliškio kraštas, 2007.
Photos by Jolita Dzindulyte and Karolina Urbietyte.

Žygio organizatoriai:

RADVILIŠKIO MIESTO KULTŪROS CENTRAS
JAUNIMO KLUBAS

Partneriai ir rėmėjai:

Radviliškio rajono savivaldybė
Raudondvario bendruomenė
Balsogalos miestelio bendruomenė
Grinkiškio bendruomenė
Šiaulėnėlių bendruomenė
Daugėlaiščių kaimo bendruomenė
Kuntgiškių bendruomenė
Daugėlaiščių kaimo bendruomenė
UAB „Radviliškio dvaro amatinė“
Radviliškio rajono savivaldybės etninės kultūros ir amatų centras
Inesos Šimbaravičienės IĮ kavinė
Stovykla „Robinzonai 2013“
Radviliškio visuomenės sveikatos biuras

Projektą iš dalies finansuoja:

Radviliškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos programų rėmimo specialioji programa
Radviliškio rajono savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo skaidulos ir atgaivinimo programa

Žemėlapis sukurtas paruošė Radviliškio rajono savivaldybės administracijos vyri. specialistas Andrius Abramavičius

Use kuo dažniausiai siejama Lietuva? Su gintaru, didžiuokiais, geltonkasėmis merginomis, šiaudininiais stogais. O ar dažnai pagalvojame apie tai, kad Lietuva – tai dvary kraštas? Jų mūsų šalyje išties nemažai, deja, dauguma – apiešti, neprižirimi, reikalingi restauruoti.

Liepos 6-ąją aplankant 10 Radviliskių rūmų dvary skatinamas įvairaus amžiaus žmonių aktyvumas, ugdomos vertybinės nuostatos ir atsakomybė už paveldą pažinimą, jo saugojimą, skatinamas patriotizmas bei tautiškas. Žygyje sustojant dvary sodybose, prie jo surengiant literatūrinę-muzikinę kompoziciją, diskutaciją, viktoriną norima atkreipti visuomenės dėmesį į dvary nykimo problemą ir kiek įmanoma, prisidėti šio vertingo paveldo grūti.

What are the things Lithuania is mostly associated with? With amber, dumplings, blond-plant girls, thatched roofs. But does it often come to mind that Lithuania is the land of manors and castles? In fact there is quite a number of them in our country, unfortunately the majority of them are abandoned, unattended, and in need of restoration.

Activity of people of all ages is encouraged, moral values and responsibility for recognition of heritage, preservation thereof are developed, patriotism and nationalism are stimulated by visiting 10 manors located in Radviliskis District on the 6th of July. The aim of stopping by homesteads of the manors, organizing a literary-musical composition, discussion, quiz there during the tour is to draw the public attention to the problem of manor decay and to slow down the fall of this valuable heritage as much as possible.

1 Radvilonių buvusių dvary sodyba

Radviliskio r. Pakalniškų sen. Dvory sodybos fragmentai prie kelio iš Radviliskio į Pakruojį. Šakos upelio krante – dvejų aukštų mūriniai rūmai su mansarda (XIX a.), mūrinė oficina, tvartas, arkliode, ledainė, daržinė, kopolytės grūdėvalis, apžvalgos aikštelė. Išliko parkas.

Kaip rodo pavadinimas, vietovė valdė Radvilos, nuo 1800 m. – bajorai Ropai, iškėrę Raudondvarįje.

Prieš kelius metus dvary įsigijo Irena Jačionienė, pasiryžusi sutvarkyti 26 kambarių rūmus ir įkurti juose švietimo, kultūros, sveikatos centrą.

Fragments of homestead of the Manor located in Pakalniškai Eldership of Radviliskis.

District next to the road from Radviliskis to Pakruojis, on the bank of the River Šaka: two-floor masonry palace with a mansard (the 19th century), masonry officina, cattle-shed, stable, ice-cream house, barn, ruins of the chapel, platform. The park has remained until the present days.

As the name suggests, the area was managed by the Radvilos, and since 1800 the management was taken over by Barons Roppas who have settled in Raudondvaris.

Several years ago Irena Jacioniene acquired the Manor and she is determined to put the 26-room Palace in order and to establish an educational, cultural, health care centre there.

2 Amalijos buvusių dvary sodyba

Radviliskio raj. Pakalniškų sen. Dvory sodybos fragmentai į šiaurę nuo Alksnupių, ant ežero Amalija Forest: a wooden landowner's house, a cattle-shed, a stone mansory barn.

3 Maldžiūnų buvusių dvary sodyba

XIX a. dvary priklausė baronams fon Ropams (von Ropp). Iki mūsų dienų yra išlikę jų pastatyti dviauški mūriniai rūmai, ūkiniai dvary pastatai – kumetynas, iš akmenų sumūrytas tvartas, medis svirnas.

Mišrijojo stiliaus Maldžiūnų parkas, kaip ir pats dvary, įkurtas XIX a. Parką puošia liepų alėja, rytinėje jo dalyje tyvuliuoja nemažas tvenkinys.

In the 19th century the Manor used to belong to Barons fon Roppel (von Ropp). Two-floor masonry Palace, outouses of the Palace, i.e. farm-hand building, cattle-shed set of stables, wooden barn, built by them have remained until the present days. Mixed-style Maldžiūnai park, was established in the 19th century just as the Manor itself. The park is decorated with lime parkway, a rather large pond lies in the Eastern part of the park.

4 Burbiškių buvusių dvary sodyba

Jie ir pastatė Burbiškyje iki mūsų dienų išlikusius neogotinius dvary rūmus. Manoma, kad prieš tai dvarys buvęs medis, tačiau per Pirmąjį pasaulinį karą sudegė. Naujįjį dvary rūmai sumūrė iš lauko akmenų, su dviauškio bokšteliu, viršuje užsibaigiančiu dantytais kvadratais. Dvary pastatai suformuoti taip, kad sudarytų didelį uždarytą kiemą, dėl to dvary ansamblis kiek primena tvirtovę.

XX a. pradžioje dvarys buvo tapęs kultūrinį sambarių vieta, mat vienas iš Baženskių – Ignas buvo vedęs žinomo visuomenės veikėjo Petro Vileišio (1851 – 1926) dukrą Mariją. Be P. Vileišio Dvare lankydavosi Jonas Basanavičius, kiti žymūs to meto kultūrininkai.

Dvary supa peizažiškos tipo parkas, užimantis 28 ha. Jį puošia dvary su salomis, medžių alėjomis ir talentingo skulptoriaus Kazimiero Uliansko (1888 – 1915) darbai: poeto Adomo Mickovičiaus paminklas (1911), Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto paminklas (1912), liūtų skulptūros ant liūtų tilto, Marijos statula.

Ypač gražu Burbiškių dvary pavasarį, kai pražįsta tulpės. Jų čia auginama apie 400 rūšių.

The Manor was first mentioned in historical sources in 1692. The first owners of the Manor were the Burbos, later on the Drabišai, the Taujanski, the Staseviciai, the Tiškeviciai became the landlords of the Manor. Within the period from 1819 to 1941 the Manor was under the management of the Baženski, nobleman of the East-Prussian origin. It was they who have built the Neo-Gothic Palace of the Manor in Burbiskis which has remained until the present days. It is believed that previously the Manor was wooden but it burnt down during World War One. The new Palace of the Manor was set of patio stones, with a two-floor tower finished with castelled cocks at the top.

The buildings of the Manor have been formed in such a manner that they would form a large closed yard, therefore the ensemble of the Manor slightly reminds of a fortress.

In the beginning of the 20th century the Manor was used to be a place for cultural gatherings because one of the Baženski, namely Ignas, was married to Marija, daughter of the famous public figure Petras Vileišis (1851 – 1926).

Besides P. Vileišis, Jonas Basanavičius and other famous contemporary cultural activists used to pay their visits at the Manor.

The Manor is surrounded by a landscape-type park covering over 28 ha. It is decorated with island mansions, tree parkways and pieces of work by the talented sculptor Kazimieras Ulianskis (1888 – 1915): Monument of Poet Adomas Mickovicius (1911), Monument of Vytautas, Grand Duke of Lithuania (1912), sculptures of lions on the Lion Bridge, Statue of Mary.

Burbiskis Manor is particularly beautiful in springtime when tulips bloom. Approximately 400 species of tulips are grown here.

5 Raudondvario buvusių dvary sodyba

Radviliskio r. Pakalniškų sen. Dvory sodyba 2 km nuo Šėduvos, Panevėžio link, ant ežero kranto – rūmai, arkliodės, svirnas, vandens malūnas, oficina, klojimas. Šėduvos dvary 1789 m. iš Poniačovskijų nusipirkto baronai von Ropai ir valdė jį iki pat sovietmečio. Pradžioje Ropai susikinklavo su Šėduvos gyventojais, norėjo priversti juos eiti lažą dvary. Konflikta pasiekė teismą, kuriame Ropai pralaimėjo. Tada, norėdami atsikirti rūm miestelio, Šėduvoje jie nugriovė dvary pastatus ir pasistatė naujus, atokiau nuo miestelio, dabartinėje vietoje. Romanizmo formų, turintis neogotikos bruožų dviauškis rūmus Ropai pasistatė apie 1840 m. Pastatas kompaktiškas, stačiakampis, su įgilinta portaline siene. Stogo kraštai apdėžoti dantytais parapetais, primenančiais pilių kuonus, jo centre iškilęs neušūtas keturkampis bokštas. Rūmų langai smailiaarkiai, pastogėse – trikampi formos. Idomu tai, kad šie dvary rūmai pastatyti pagal mėgėjišką prancūzų kalbos mokytoją F. D. de Montperoux projektą. Rūmus supa seni, šimtamečiai medžiai.

2005 m. dvarys privatizuotas. Netrukus rūmus nusiaubė paslaptę gaisras: nudėgė stogas, suleistas sienos.

Pakalniškai Eldership of Radviliskis District. Homestead of the Manor is located 2 km away from Šėduva, towards Panevėžys, on the shore of the lake and it consists of the Palace, stables, barn, water mill, officina, stackyard.

In 1789 Barons von Ropp bought Šėduva Manor from the Poniačovskai and managed it until the Soviet Period. In the beginning the Roppas came into conflict with the local residents of Šėduva, the Roppas wanted to make them do unpaid work at the Manor. The conflict reached the court which was lost by the Roppas.

Then they tore down the buildings of the Manor in Šėduva and built new ones further away from the town in the current location thereof in order to separate themselves from the town. They built a two-floor Palace, the shape of which is typical to Romanticism with Neo-Gothic elements, approximately in 1840. The building is compact, rectangular, with a deepened portal niche. The edges of the roof are rimmed with castelled parapets reminding of castle cocks, there is a low square tower in the centre of it. Windows of the Palace are lancet, they are triangular at the attic. It is interesting that this Palace of the Manor was built based on an amateur project of F. D. de Montperoux, French teacher. The Palace is surrounded by old, centuries-old, trees.

In 2005 the Manor was privatized. Soon after that a mysterious fire swept through the Palace: the roof burnt down, the walls were covered with water.

6 Pakiršinio buvusių dvary sodyba

Kairiajame Kiršino krante išsidėstęs Pakiršinio kaimas. Nuo XVIII a. minimo Pakiršinio dvary istorija susijusi su Kerbedžiais. Stanislovas Kerbedis 1789 m. įsigijo Pakiršinį, o jame pasistatė ir dvary su ūkiniais pastatais. 1860 m. dvary paveldėjo garsusis

inžinierius ir tiltų konstruktorius Stanislovas Kerbedis (1810 – 1899). Po Pirmojo pasaulinio karo Kerbedžiai dvary paravė Radvilavičiams. 1923 m. Pakiršinio dvary buvo į ūkinis kiemas su 114 gyventojų. Po Antrojo pasaulinio karo dvary įsikūrė Melioracijos skyriaus valdyba.

Dabar iš buvusio dvary sodybos likę 10 pastatų ar jų fragmentų. Dvary rūmai – moderno architektūros stiliaus, pastatyti XX a. pr. Rekonstruojant rūmus buvo išlaikyti pirminis tūris ir fasadai. Nuo 1923 m. dvary kumetynė veiktė pradinė mokykla, ūkiaus – siuvykla. Pagrindiniame dvary pastate dabar įsikūrė kultūros namai, keičia arnatų centras.

Pakiršiny Village is situated on the left bank of the River Kiršinas. The history of Pakiršiny Manor, which has been mentioned since the 18th century, is related to the Kerbedžiai. Stanislovas Kerbedis had acquired Pakiršiny in 1789 and had built the Manor with outouses there. In 1860 the Manor was inherited by Stanislovas Kerbedis (1810 – 1899), the famous engineer and bridge designer. The Kerbedžiai sold the Manor to the Radvilavičiai after World War One. In 1923 Pakiršiny Manor had a farmstead yard with 114 residents. After World War Two Melioration Construction Board was established at the Manor, a settlement of meliorators has developed.

Nowadays 10 buildings and fragments thereof have remained out of the former homestead of the Manor.

Modern architectural style is typical to the Palace of the Manor built in the beginning of the 20th century. The original volume and facades were retained during reconstruction of the Palace. An elementary school was established at the farm-hand building in 1923, later on a sewing factory was established there. Cultural centre is now situated in the main building of the Manor, a craft centre has also been established there.

7 Baisogalos buvusių dvary sodyba

Baisogalos dvary ansamblis statytas XIX a. pab. – XX a. pr., rūmai – 1830-1847 m. Valdant dvary Komarams rūmai ne kartą perstatyti, didinti, o praūžas karams – restauruoti. Gyvenant Komarams rūmose buvo viso ty meto patogumai: vonios kambariai, vandentiekis, vėkė centrinis šildymas.

Šėduvos dvary 1789 m. iš Poniačovskijų nusipirkto baronai von Ropai ir valdė jį iki pat sovietmečio. Pradžioje Ropai susikinklavo su Šėduvos gyventojais, norėjo priversti juos eiti lažą dvary. Konflikta pasiekė teismą, kuriame Ropai pralaimėjo. Tada, norėdami atsikirti rūm miestelio, Šėduvoje jie nugriovė dvary pastatus ir pasistatė naujus, atokiau nuo miestelio, dabartinėje vietoje. Romanizmo formų, turintis neogotikos bruožų dviauškis rūmus Ropai pasistatė apie 1840 m. Pastatas kompaktiškas, stačiakampis, su įgilinta portaline siene. Stogo kraštai apdėžoti dantytais parapetais, primenančiais pilių kuonus, jo centre iškilęs neušūtas keturkampis bokštas. Rūmų langai smailiaarkiai, pastogėse – trikampi formos. Idomu tai, kad šie dvary rūmai pastatyti pagal mėgėjišką prancūzų kalbos mokytoją F. D. de Montperoux projektą. Rūmus supa seni, šimtamečiai medžiai.

The ensemble of Baisogala Manor has been built during the period from the end of the 19th century to the beginning of the 20th century, within the period of 1830-1847, when the manor was under management of the Komarai, the Palace was rebuilt, expanded more than once and it was restored after the end of the wars. During the residence period of the Komarai the Palace had the contemporary facilities: bathrooms, water supply, and central heating.

After the World War One the Manor was little affected by the newly adopted Law on Land Reform because it was acknowledged as an exemplary farm. At that time the Komarai Manor had 1200 ha of land which included approximately 800 ha of arable. Expansion of economic activities was a matter of concern at the Manor.

Stockbreeding Research Station was established at the Manor after World War Two.

The Palace is surrounded by a 12-ha park which has been established already in the 19th century. There are a lot of trees of exotic species, ponds, parkways of old limes and chestnuts have remained until the present days.

8 Grinkiškių buvusių dvary sodyba

Dvarys minimas nuo XV a. Senovėje Grinkiškis vadinosi Sarvais. Grinkiški dvary valdė Laveickai, Grickiai. Vienam iš dvary savininkų įėjusiuosį savo gimnatai Bialozarų, valda perėjo Bialozarų giminei. Bene labiausiai pasižymėjęs iš šiam dvary gyvenusių Bialozarų – Kristupas Bialozaras.

XVII a. pr. jis iškovojo ne vieną pergalę prieš Lietuvų užpuolusius švedus, davė jų paėmė nelaisvėn ir net buvo atsibagėjęs į Grinkiškį, savo tėviškėn. Padėkos vardan pastatė miestelyje bažnyčią, kuri vėlesniais laikais perstatyta.

Šis dvarys beveik penkis šimtmečius buvęs Montvild-Bialozarų nuosavybe, paskutiniu Bialozarų atžalait Aleksandrai Bialozaraitėi ištekėjus už Jono Ramanausko-Rimvydo perėjo į lietuvių rankas. Dvare prasidėjo dideli ne tik ekonominiai, bet ir kultūriniai pokyčiai.

Grinkiški dvary priklausė nemažai žemių, tačiau paties dvarelio rūmai buvo kuklios, mediniai. Pokario metais rūmose įkūrė kolūkių kontora ir biblioteka. Išlikęs akmenų mūro ūkinis pastatas. Tiesiokas nedidelis, bet jaukus mišriojo stiliaus dvary parkas, įkurtas XIX a. viduryje. Dvare buvo spirito varykla ir pelninga smuklė. Gyvams jam talkia du nemaži tvenkiniai, tyvuliuojantys klonelyje už rūmų. Teka upeliukas. Parke, netoli rūmų, ryoms vietoms reikšmės archeologijos paminklas – dubeniūtuotas akmuo. Rūmų link veda klevų alėja.

The Manor had been mentioned since the 15th century. In the ancient times Grinkiškis used to be called as Sarvai. Grinkiškis Manor used to be managed by the Laveickai, the Grickiai. The property passed to the Bialozarai family after one of the owners of the Manor adopted his relative Bialozaras. Kristupas Bialozaras has probably left the most significant mark among all the Bialozarai who lived in this Manor. In the 17th century he managed to win more than one battle against the Swedes who were attacking Lithuania, he took many of them into captivity and even brought them to Grinkiškis, his native land. He built a church in the town as a sign of gratitude which was rebuilt in later times.

This Manor had been the property of the Montvild-Bialozarai for almost five centuries but it has passed to the hands of a Lithuanian after Aleksandra Bialozaraitė, the last offspring of the Bialozarai, married Jonas Ramanauskas – Rimvydas... Not only economic and cultural changes started at the Manor.

Grinkiškis Manor has survived many centuries, however, the Palace of the Manor itself used to be rather simple, wooden one. Office of a farming association and a library was established in the Place during the Post-War Period. Outouse built of stone masonry has remained till the present days. A small but cosy mixed-style park of the Manor established in the 19th century is still sighing. A spirit distillery and a profitable pub used to be operated at the Manor in the middle of the 19th century. Two relatively large ponds rippling in the valley behind the Palace give vibrancy to it. There is a river flowing. A bowl-shaped stone, which is an archaeological monument of local importance, lies in the park not far from the Palace. A parkway of maples leads towards the Palace.

9 Diktariškių buvusių dvary sodyba

Ilgus amžius šios valdos priklausė Šemetų giminei. 1863 m. už dalyvavimą sukilime Juozas Šemeta caro valdžios ištrėmė į Ują, o jo dvary nusavintas. Išliko klasikininiai dvary rūmai, XIX a. pr. statyti Tado Šemetos. Tai vienuoliktis mūrinis pastatas su dviauškite centre dalimi. Jo fasada puošia 6 kolonų portikas, iš kiemo pusės centrinė dalis akcentuota 6 pilastrais ir trikampiu frontonu. T. Šemeta rūmus pavertė kultūros židiniu. Čia 1811 m. grojo dvary orkestras, vadovaujamas Juozapo Vaitkevičiaus, o 1822 m., manoma, veiktė muzikos mokykla.

Daugusiaus duomenų apie dvary suteikia 1835 m. sudarytas inventoriūs. Tada visi pastatai dvary buvę geros būklės, dauguma jų mediniai. Rūmose buvo 22 kambarių ir salė. Viduje stovėjo 15 baltų kokių krosnių ir židiniai, būta du kaminių. Dalyje kambarių grindys buvo parkietinės, o lubos tūnuoktos. Inventoriuje taip pat minimas turtingas sodas su šiladaržiu, ananasų ir kitų vaismedžių oranžerija bei daržovių inspektu.

Dvarys buvo aprašytas kaip T. Šemetos sūnaus, įžymaus 1831 m. sukilimo dalyvio Pranciškaus Šemetos (1802 – 1882) nuosavybė. Diktariškiai turėjo būti konfiskuoti baudžiant tėvą T. Šemetą už sūnaus dalyvavimą sukilime, tačiau vėliau nutarimas pakeistas mokesčių įvalstybės išdž.

Nuo XIX a. dvary šeimininkai dažnai keitėsi: dėl to ne kartą rekonstruotas rūmų vidus, kadaise pūkavęsis erdvi vestibuliu, žūnoliusis laiptais, dideli ir ištaiginga pokylių sale, kurią puošė did apvalios dekoruotų kokių krosnyš. Salės lubos buvo išdailintos gipsatūromis.

Likę iš lauko akmenų sumūrėjų dvary vartai, spirito varykla, svirnas. Seniai nebeošia ir 1822 m. dvary parkas, iškirstas dar tarpukarū.

Išliko ir kiti surūmys buvusios sodybos ansamblio trobesiai: tvirtas ir kiti statiniai yra daliai sumūrėjų iš lauko riedulių, netrukūti, su pavas apskrūtais langeliais.

This property used to belong to the Šemetas family for many centuries. In 1863 Juozas Šemeta was exiled to Ufa by the Tsarist Government and his Manor was expropriated as a consequence of his participation in the rebellion.

The Classicist Palace of the Manor built by Tadas Šemeta in the beginning of the 19th century has remained until the present days. It is a single-floor masonry building with a two-floor central part. Its façade is decorated with a 6-column portico, from the yard side the central part is highlighted with 6 pilasters and a triangular pediment. T. Šemeta had turned the Palace into a cultural centre. In 1811 here played a Manor orchestra under the direction of Juozapas Vaitkevičius, and it is believed that a music school was established here in 1822.

Most of the information on the Manor is based on the inventory which dates back to 1835. At that time all the buildings on the Manor were in good condition, most of them were wooden. At that time the Palace had 22 rooms and halls. Inside there were 15 stoves and fireplaces made of white tiles with two chimneys. In some of the rooms the floors were made of parquet and the ceilings were plastered. A rich garden with a greenhouse, a conservatory where pineapples and other fruit trees used to be grown, as well as vegetable hotbeds had also been mentioned in the inventory.

The Manor was described as the property of Pranciškaus Šemeta (1802 – 1882), the famous participant in the rebellion of 1831, son of T. Šemeta. Diktariškiai was supposed to be confiscated as a punishment for the father T. Šemeta for his son's participation in the rebellion but later on this decision was replaced with taxes to the state's treasury.

Owners of the Manor had been changing frequently since the 19th century. For this reason the interior of the Palace, which once made a parade of spacious lobby, oak stairs, large and luxurious banqueting hall decorated with two round stoves made of round tiles, was reconstructed more than once. The ceiling of the hall was decorated with plaster elements.

Stone gates of the Manor, spirit distillery, and a barn have remained till the present days.

The park of the Manor stopped sighing a long time ago as it was out down during the Interwar Period.

Some buildings of the former homestead ensemble have remained until the present days as well: cattle-shed and other buildings are partially set of boulders, not plastered, with semi circular windows.

10 Šiaulėnų buvusių dvary sodyba

Dvarys minimas nuo 1492 m., kai priklausė Žemaitijos senūnams Kesgalionis. Iš jų XV a. pab. ar XVI a. pr. dvary paveldėjo Butrimaičiai, o iš jų – Šemetos. Į pastatą vedė dideli mediniai laiptai, esantys tarp dvejų pakėčių.

Virš jų buvo svetainė su šešiais langais, apjuosta priebūčiu, o jos viršuje – smailūs bokštelis, dengtas malksonais, su dviem minginiais užsmaimtais rutuliais, su vėtrungėmis. Priemonėje stovėjo dvi didelės krosnyš. Dešinėje buvo platus laiptai su turėklais, vedantys į didelę svetainę – valgomąją. Čia stovėjo dažytų kokių krosnių su herbais, bufetais, virš kurio – balkonas muzikantams. Pastatas turėjo apie keturiasdešimt langų.

1857 m. Jonas Šemeta fundavo dabartinės Šiaulėnų bažnyčios statybą. Be rūmų oranžerijos – ofcinos junginio dar išlikęs svirnas, kopolytūs, kalvės griuvėnys.

The Manor has been mentioned since 1492 when it was the property of the Kesgalionis, Elders of Samogitia. The Manor was inherited from them by the Butrimaičiai in the end of the 15th century or in the beginning of the 16th century, later on it was inherited by the Šemetos. The building had huge wooden stairs located between two sub-granaries. There was a living room with six windows above them, surrounded by porches and above it there was a pinnace covered with shingles with two mysterious sharpened balls, with weathercocks. Two large stoves were installed on the porch. On the right there was a wide staircase with handrails leading to a large living room – dining room. A stove built of painted tiles with coats of arm was installed there, there also was a buffet and a balcony for musicians above it. The building had forty windows.

In 1857 Jonas Šemeta funded construction of the contemporary Šiaulėnai Church. Besides the combination of the conservatory-officina there also remained the barn, crucifix, and ruins of the smithery.